

Vurderingshåndbok for Steinerskolen i Ås

Revidert av pedagogisk leder mai 2021

Innholdsfortegnelse

Veiledning for vurdering i steinerskolens grunnskole.....	s. 3
Årshjul for vurderinger, utviklingssamtaler og andre evalueringer.....	s. 10
Evalueringsveiledning for barneskolen.....	s. 15
Vurderingsveiledning for ungdomsskolen.....	s. 18
Vurderingsveiledning for 10. klasse (avgangselever).....	s. 20
Rutiner for skriving av 10. klasse vitnemål.....	s. 21
Stikkord for vurderingsområder.....	s. 22
Generelle nivåkriterier.....	s. 22
Kjennetegn på måloppnåelse.....	s.24
Retningslinjer for vitnemål (sluttvurdering), halvårsvurdering og klagebehandling i 10. klasse.....	s.30

Veiledning for vurdering i steinerskolens grunnskole

Mars 2021

Steinerskolens vurderingsordning – herunder undervisvurdering og sluttvurdering – er beskrevet både i læreplanens generelle del og i hver enkelt fagplan. Formuleringene i læreplanen beskriver hva vi som steinerskole er forpliktet til.

Innenfor disse rammene er det viktig å ivareta steinerskolens godkjenning som karakterfri skole. Undervisningen skal ivareta steierpedagogikkens egenart og vurdering skal føyes inn som en naturlig del av planleggingen og gjennomføringen. Et av de aller viktigste formålene med vurdering er å vekke elevens interesse, skape nysgjerrighet og gi dem lyst til å lære.

God vurderingspraksis oppstår når lærerne vurderer sin egen undervisning med tanke på elevens utbytte og utvikling. Det gjelder at lærerne ikke blir stående alene med sin vurdering for læring, men deler erfaringer slik at man i kollegiet sammen kan skape en god vurderingskultur på skolen.

Dette dokumentet er ment som et supplement til læreplanen og gjør rede for steierpedagogiske perspektiver og praksis ved vurdering i grunnskolen. Dokumentet har som mål å være en hjelp til lærere og kollegier, samt danne grunnlag for en felles vurderingskultur og et felles vurderingsspråk i steinerskolene.

Å bli sett

Et av de aller viktigste formålene med vurdering er å gi elevene lyst til å lære. Det gjelder å vekke interesse og skape nysgjerrighet, noe som gir glede og energi, og som oppmuntrer eleven og driver læringen fremover. Inspirerende undervisning er viktig, men vel så viktig er det at hver elev kan føle seg sett av læreren – sett med et blikk fylt av respekt for individets egne veier i danningen og utdanningen, og møtt med tillit og en utviklet varhet for hva som kan oppmuntre, men også hva som kan såre eleven. Det gjelder å se potensialet i hver elev ikke bare i øyeblikket, men i et 10-årig perspektiv – ja, gjerne i et livsperspektiv.

Å gi elevene tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på deres arbeid eller prestasjoner, hører med til den mest krevende delen av vurdering for læring. En målestokk er at tilbakemeldingene skal fremme, ikke hemme læring. Det som virkelig fremmer læring, er begeistring for faget, og tilbakemeldinger skal ikke legge en demper på innlevelse og innsatsvilje.

Formålet med vurdering i fag er å fremje læring og bidra til lærelyst undervegs, ... (fra Forskrift til friskolelova, § 3-3. Vurdering i fag).

Bidra til lærelyst var tidligere ikke en del av forskriften.

Vurdering skal være en integrert del av undervisningen og ikke noe man beskjeftiger seg med innimellom. Det vil si at undervisningsvurdering er det samme som god undervisning, en måte å tenke, planlegge og utføre undervisningen på. Dette er også nytt i forskriften.

All vurdering som skjer før avslutninga av opplæringa er undervegsvurdering.

Undervegsvurdering i fag skal vere ein integrert del av opplæringa. (fra Forskrift til friskolelova, § 3-10. Undervegsvurdering i fag).

Tidligere (2015) het det: *brukast som ein reiskap i læreprosessen.*

Hva verdsettes

Vurdering skal romme læreplanens dannelsesmål. Dette har fått et forsterket fokus i den nye forskriften, noe som innebærer at vi i våre tilbakemeldinger må vise at vi ser at elevene presterer på flere og varierte måter. Kvaliteter som ikke er målbare skal verdsettes og bli synlige i en undervisningsvurdering. Det kan være kreativitet, kritisk tenkning, motivasjon, tålmodighet, nysgjerrighet, humor, utholdenhet, trofasthet, begeistring, empati, medlidenhet, mot, estetisk sans, undring, spontanitet og ydmykhet. Det må være åpenhet og aksept for elevens individuelle signatur slik det kommer til uttrykk i elevens handlinger, væremåte og kreativitet. Det kan for eksempel dreie seg om individuelle bestrebelser uavhengig av oppnåelse, det vil si hva elevene gjør – ikke bare hva de sier. Dette gjenspeiler skolens verdier og pedagogiske kultur.

Eleven skal ha fått høve til å vise kompetansen sin på fleire og varierte måter (fra Forskrift til friskolelova, § 3-15. Sluttvurdering i fag).

Dette er nytt i forskriften. Tidligere (2015) het det: *breitt vurderingsgrunnlag*. Kvaliteter som ikke er målbare, skal verdsettes og bli synlige i en undervisningsvurdering.

Steinerskolens godkjente system for vurdering

Begrepet *skolen sitt godkjente system* er nytt i forskriften, og nytt for steinerskolen fordi det nå er integrert i læreplanen. Skolene kan derfor finne det de trenger om de forpliktende sidene ved vurdering i *Idé og Praksis* og i alle fag under *Sentrale arbeidsmåter* på 4., 7. og 10 trinn.

Elevar i skolar godkjend på grunnlag av anerkjend pedagogisk retning ..., har rett på vurdering etter skolen sitt godkjente system for vurdering (fra Forskrift til friskolelova, § 3-1. Generelle føresegner).

Vurdere egen undervisning

Den viktigste vurderingsarenaen er det daglige livet i klasserommet og dialogen med elevene. Idet man trer inn i klasserommet er man forberedt på en åpen dialog med gruppen; hva er de opptatt av,

hva forstår de, hva strever de med. Derfor trenger læreren ulike metoder for å finne ut hvordan elevene tar imot undervisningen, slik at den stadig kan justeres og tilpasses både klassen som gruppe og enkeltelevne.

Når læreren vurderer hva elevene har lært eller ikke har lært, og hva den enkelte elev trenger for å komme videre, er det egentlig eget arbeid læreren vurderer. Hvordan virket det jeg har gjort, og hvordan kan jeg justere undervisningen så den passer bedre til de behovene elevene har nå?

Det dreier seg om å benytte de vurderingsformene som ligger i steinerskolens undervisningsplaner, og bruke dem formålstjenlig. Samtidig gjelder det å få elevene med i prosessene. Våre viktigste inngangsporter til vurdering er:

Arbeidsboken

Gjennom arbeidsboken, som kan anta mange ulike former, forbindes den faglige læringen med elevenes egne skapende evner, samt evnen til å formulere og uttrykke seg. Formålet med arbeidsboken er ikke at den skal være en nøytral gjengivelse av undervisningens innhold; den skal gjenspeile elevens egen opplevelse og forståelse av undervisningen og fremstå som et originalt og personlig uttrykk gjennom illustrasjoner og tekster. Arbeidsboken er derfor et av lærerens viktigste verktøy for en god vurderingsdialog med elevene. Den gir læreren innsikt i hvordan elevene har forstått undervisningen.

Arbeidsboken bør derfor kunne ha et mangfold av uttrykk, uten normer for hvor «fin» og «sann» den skal være. Arbeidsboken kan tjene mange formål og være et verktøy i elevenes faglige utvikling.

Arbeidsbøkene bør samles inn ofte, slik at læreren kan gjøre seg kjent med elevenes individuelle forståelse, som grunnlag for hjelpsomme fremovermeldinger.

Løfte gårsdagens undervisning

Å hente opp og bearbeide undervisningsstoffet fra dagen før er en sentral del av steinerskolens undervisningsmetode. Å reflektere over gårsdagens undervisningsstoff bidrar til at faglige spørsmål kan bringes opp på et nytt og mer bevisst læringsnivå. Åpne spørsmål med nye vinklinger gir lærestoffet nye perspektiver og innsikter. Samtidig gir det læreren innsikt i hvordan elevene har forstått undervisningen, ikke bare på et detaljplan, men hvordan det underviste kan anvendes. Slik kan gjenopphevingen av gårsdagens undervisning gi verdifull innsikt i hvordan den forberedte undervisningen kan justeres og tilpasses.

Tverrfaglighet

Produksjon av gjenstander innenfor billedkunst og håndverksundervisningen, roller i skuespill, deltagelse i orkester og kor og andre musiske aktiviteter forteller noe om enkeltelevnes muligheter til å uttrykke seg og til å bearbeide lærestoffet ut fra sine egne forutsetninger. Tverrfaglighet kan bidra til å utvide både begreper, ferdigheter og forståelse, i tillegg til at fagene kan berike hverandre. Det er blant annet i slike aktiviteter at eleven kan få *visé kompetansen sin på flere og varierte måter*.

Hva med kompetansemålene?

Tilbakemeldingene skal knyttes opp mot kompetansemålene, men det er vesentlig at kompetansemålene ikke blir kompasset vi styrer etter, men at de oppstår som en effekt av våre overordnede intensjoner med fagene, og av måten vi underviser på.

Planlegging av hovedfagsperioden

1. Hovedfagsperiodene har gjerne hvert sitt overordnede mål. Det er viktig å planlegge for helhet, holde fast på de store perspektivene og overordnede dannelsesmålene, også i vurderingsarbeidet. Se Formål og perspektiv i steinerskolens fagplaner, i tillegg overordnede perspektiver for klassetrinnene i boken: *Fra Askeladden til Einstein*, Steinerskoleforbundet 2016.
2. Et annet element er å ta vare på tverrfaglige aktiviteter som kunsthåndverk, håndverk/håndarbeid og lærerressurser i andre fag. Se *Sentrale arbeidsmåter* i de enkelte fagplanene.
3. I tillegg er det viktig å benytte lokale ressurser som foreldre, gårder, bedrifter, landskap, lora, fauna osv.
4. Kompetansemålene er også en viktig del av den helhetlige planleggingen mot målene i 4., 7. og 10. klasse, men bør ikke få et ensidig fokus. Skolen og lærere må ivareta perspektivene i undervisningen for løpet mot disse kompetansemålene i for eksempel klasselærers årsplaner/periodeplaner.

Vurdering med tanke på elevens alder

Vurdering avpasset med tanke på elevens alder, det vil si modningsnivå og en gradvis utvikling av elevenes selvinnsett, er et vesentlig anliggende i steinerpedagogikken.

Se i denne forbindelse boken *Fra Askeladden til Einstein* (Steinerskoleforbundet 2016) der de ulike didaktiske modellene, metodiske tilnærminger og kvalitetene mht. alder er sammenfattet på hvert årstrinn.

Se også kapittelet *Alderstilpasset vurdering* i læreplanens generelle del (Idé og praksis).

Profesjonsfellesskap

God praksis oppstår når selvreflekterende og profesjonelle lærere vurderer sin egen undervisning med tanke på elevens utbytte og utvikling. Dette krever samtidig at lærerne deler egne erfaringer og åpner opp klasserommet for kolleger, får ideer av hverandre, gir hverandre tilbakemeldinger og deler sin egevaluering med kollegaer jevnlig. På denne måten kan individuelle erkjennelser prøves ut kollegialt, for så å virke tilbake i klasserommet. Dette er en forutsetning for god vurderingspraksis på skolen. Da kan man sammen skape en god vurderingskultur. Hvis dette gjøres effektivt og åpent, kan man snakke om skolen som en læringsarena.

De sentrale spørsmålene er: Hvilken effekt har vurderingspraksisen på elevene? Hva er den pedagogiske verdien? Hva betyr vurdering for elevene og deres fremtid? Åpner det dører? Støtter

det utvikling? Inspirerer det til læring i tillegg til, eller på tross av forutbestemte mål? Hva skal vi vurdere? Hvordan skal vi vurdere? Hvem skal vurdere?

Begreper som benyttes

I forbindelse med vurdering har det de siste ti-årene vært benyttet mange ulike begreper. I forskriften benyttes følgende begreper:

Vurdering. Overordnet. Sjelden benyttes nå *vurdering for læring*, og ikke i forskriften.

Underveisvurdering. All vurdering i vår praksis, muntlig og skriftlig, som skjer før avslutning av opplæringen. *Halvårsvurdering* er en del av underveisvurderingen.

Sluttvurdering. Informasjon om sluttkompetansen av opplæringen i de enkelte fag.

Det er ikke behov for å gjøre det mer komplisert i vår daglige praksis.

Halvårsvurdering

Elever og foreldre har ifølge forskriften krav på blant annet:

- **Samtale om utvikling** (fra *Forskrift til friskolelova, § 3-7. Samtale om utvikling*). *Elevar har minst ein gong kvart halvår rett til ein samtale om deira utvikling i faga. Samtalen kan gjennomførast i samband med samtalen med foreldra etter § 4-2 og 4-3. Elevar har òg rett til jamleg dialog med kontaktlærar om sosial utvikling og anna utvikling. Samtalen skal sjåast i samband med friskolelova § 1-1 og læreplanen skolen har fått godkjend etter friskolelova § 23.*
- **Muntlig/skriftlig** (fra *Forskrift til friskolelova, § 3-10. Underveisvurdering i fag*). *Underveisvurderinga kan vere både munnleg og skriftleg.*
- **Halvårsvurdering.** I *Forskrift til friskolelova, § 3-12. Halvårsvurdering i fag*, heter det blant annet: *Halvårsvurdering i fag er ein del av underveisvurderinga. Den skal vise kompetansen eleven har i faget, og gi rettleiing om korleis han eller ho kan auke kompetansen sin. Elevar skal få halvårsvurdering utan karakter gjennom heile opplæringsløpet.*

Videre står det at halvårsvurdering fra 8. årstrinn skal vere skriftleg (NB! For vårt vedkommende betyr det uten karakter) og gi uttrykk for den kompetansen eleven har nådd ut frå det som er forventa på tidspunktet for vurderinga. *Vurderinga skal givast midt i opplæringsperioden, og ved slutten av opplæringsåret for fag som ikkje blir avslutta. Faglærar gjennomfører halvårsvurderinga for elevar.*

Underveisvurdering og tilbakemeldinger på ungdomstrinnet

I halvårsvurderingen må dialogen med elevene bære preg av respekt for individets vei og utvikling i faget. Dialogen må bære preg av å skulle fremme læring.

Steinerskolen er karakterfri. Det betyr at elevene får impulser og inspirasjon til å gjøre en innsats uavhengig av denne type belønning. Det har å gjøre med prosess, utvikling og driv, og at fokuset bør være å se fremover heller enn på hva som har skjedd.

I den nye læreplanen beskrives undervisvurdering mer utfyllende og presist enn i tidligere læreplaner; både i *Oversikt – steinerpedagogisk idé og praksis* (se kapittelet *Alderstilpasset vurdering*) og i den enkelte fagplan (under *Sentrale arbeidsmåter, 8.-10. kl.*). Disse tekstene gir uttrykk for steinerskolenes forskriftsmessige, godkjente vurderingssystem.

I hvert enkelt fag legges det blant annet vekt på at:

- undervisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget.
- elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter.
- elevene med utgangspunkt i kompetansen de viser, skal få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og til å reflektere over sin egen faglige utvikling.
- læreren skal tilpasse opplæringen.

Det er *ikke* lagt vekt på antydning av nivå i faget i undervisvurderingen, det er først sluttvurderingen som skal *vise i hvilken grad* mål er nådd. Elevene vet gjerne hvor de (og andre) står, og det må være opp til lærerne som kjenner elevene å bestemme hvor konkrete de vil være overfor dem med hensyn til å formidle evt *grad av oppnåelse*.

Flere og varierte måter

Det finnes områder i hvert fag som elevene kan mestre, og undervisvurdering må reflektere alle sider av faget. Derfor er god planlegging en del av en vurderingskultur: Hvor står elevene, hva vil de profitere på. Det må med hensyn til undervisvurderingen være samsvar mellom det som «tilbys» og det som kreves i faget. Skolen må bestemme seg for hvilken «vifte» av muligheter innenfor faget som skal være gjeldende, og undervisningen må inneholde noe positivt som kan «treffe» hver enkelt av elevene. Faglige elementer som reflekteres i undervisningen kan være: muntlig og/eller skriftlig formidling, evne til utforskning, kreativitet og kunstneriske uttrykk, evne til å se perspektiver med mer.

Faglærerne/klasselæreren må ha vært i dialog med hverandre før en halvårsgjennomgang slik at de kan opptre samstemte overfor den enkelte elev.

Sluttvurdering

Her må steinerskolene følge det som nå er vårt *godkjente system for vurdering*.

- **Formuleringen fra Idé og praksis.** *Sluttvurderingen etter 10. klasse skal være transparent, presis og begrunnbar slik at elevene kjenner seg igjen i formuleringene. Innholdet må derfor være kjent for elevene på forhånd.*
- **Sluttvurderingstekstene** slik de er formulert som et siste kapittel i hver fagplan.
- **Retningslinjer for 10. klasse vitnemål**, utarbeidet av Steinerskoleforbundet. Disse ligger på nettsidene (Pedagogikk > Vurdering) og beskriver hvordan arbeidet med vitnemålene skal håndteres.

Kartlegging

Steinerskolens egen kartlegging er obligatorisk som en del av steinerskolenes forsvarlige system, og som en betingelse for fritaket fra kartleggingsprøvene som gjennomføres i offentlig grunnskole (Udir 17.10.2012). Det forutsettes at «steinerskolene har et eget system for obligatorisk kartlegging som ivaretar intensjonen om at alle elever skal bli fanget opp tidlig dersom de ikke har tilstrekkelig lese- og regneferdigheter».

Kartleggingsmaterialet finnes på Steinerskoleforbundets internsider (Logg inn > Internsidene > Kartleggingsmateriell) og er tilrettelagt for følgende trinn:

1. klasse	Høst	Observasjon
2. klasse	Høst	Individuell kartlegging i grunnleggende språk- og tallforståelse
3. klasse	Høst	Norsk
3. klasse	Høst	Matematikk
4. klasse	Høst	Norsk
4. klasse	Vår	Matematikk

I tillegg til dette kartleggingsmaterialet fra forbundet bruker vi på vår skole ***kartleggeren.no***, et nettsted vi abonnerer på. Dette gjelder klassetrinnene fra 5. klasse til og med 10. klasse.

Lesehastighet og leseforståelse testes ved hjelp av ***Carlstens lesetester*** i papirutgaver, for alle trinn. Testene finnes på kontoret.

Årshjul – vurderinger

Kartlegging, utviklingsamtaler, konferansetimer og andre evalueringer

	Hva	Hvem
Gjennom hele skoleåret Hver hovedfagsperiode	UNDERVEISVURDERING Faglig rettleiding som foregår hele tiden, gjennom alle fag. Gjennomføres som korte samtaler underveis, i eller utenfor klasserom, som skriftlige tilbakemeldinger i arbeidsbøker/prøver. Periodevurdering – hver hovedfagsperiode avsluttes med en periodeprøve, med skriftlig tilbakemelding til eleven. Skriftlig tilbakemelding også i arbeidsbok.	Alle klassetrinn Ansvar: Faglærere/klasselærer Tilpasset alder/klasse-trinn og kompetansemål
Høstsemester Før høstferien	KARTLEGGINGSPRØVER Utføres i basisfagene norsk, matte og engelsk – steinerforbundets egne prøver opp til 4. trinn (internsidene på forbundets nettside), ellers kartleggeren.no	Alle klassetrinn Ansvar: Faglærere – som rapporterer til klasselærer

Uke 33 Uke 36-39 Uke 39	<p>NASJONALE PRØVER</p> <p>Registrering</p> <p>Gjennomføring</p> <p>5. – engelsk, lesing, regning</p> <p>8. – engelsk, lesing, regning</p> <p>9. – lesing, regning</p> <p>Registrering av fritak og ikke deltatt</p>	<p>5. – 8. - 9. klasse</p> <p>5. – 8. – 9. klasse</p> <p>Ansvar: faglærere, som rapporterer resultater til klasselærer.</p> <p>Ansvar: klasselærer</p>
15. oktober	<p>AVGANGSELEVER</p> <p>Varsel om manglende grunnlag for vurdering til halvårsvurderingen</p>	<p>10. klasse</p> <p>Ansvar: faglærere til klasselærer til pedagogisk ledelse</p>
<p>Faglæreres frist:</p> <p>10. oktober</p> <p>Siste frist</p> <p>1. november</p>	<p>UTVIKLINGSSAMTALER</p> <p>Elevsamtale klasselærer og elev, med tilbakemelding fra faglærere</p> <p>Konferansetimer/utviklingsamtaler – klasselærer og foresatte/elev med tilbakemelding fra faglærere. Fra 8. trinn deltar elever.</p> <p>Foreldremøte i klassen</p>	<p>Alle klassetrinn</p> <p>Ansvar: klasselærer</p>

<p>Faglæreres frist: 15. november</p> <p>15. november</p> <p>30. november</p> <p>15. desember</p> <p>15. januar</p>	<p>HALVÅRSBREV/-VURDERING Faglig tilbakemelding fra faglærere til klasselærere</p> <p>Vurdering/halvårsbrev (i henhold til kompetansemål) av de enkelte elever med bidrag fra faglærere for perioder og enkeltfag, skrevet ferdig inn i dokument av klasselærer, sendes pedagogisk ledelse for gjennomgang</p> <p>Halvårsbrev legges inn på <i>iSkole</i> Halvårsvurdering legges inn på <i>iSkole</i></p> <p>AVGANGSELEVER – 10. KLASSE Halvårsvurdering sendes hjem – med 10 dager klagefrist, grunnet innsøking til videregående skole Klager behandles av faglærer/klasselærer i samarbeid med pedagogisk ledelse</p> <p>Halvårsvurdering, endelig versjon sendes hjem, <i>med omsetting til anbefalte karakterer pga innsøking til vgs.</i></p>	<p>4 – 10. klasse</p> <p>8 – 10. klasse Ansvar: klasselærer - rapporterer til pedagogisk ledelse</p> <p>1. – 7. klasse 8. – 9. klasse Ansvar: klasselærer</p> <p>10. klasse Ansvar: klasselærer</p> <p>Ansvar: pedagogisk ledelse</p>
<p>Vårsemester 30. januar</p> <p>30. mars</p>	<p>EVALUERING av kompetansemål – i eget skjema</p> <p>KARTLEGGINGSPRØVER Utføres i basisfagene norsk, matte og engelsk – steinerforbundets egne prøver opp til 4. trinn (internsidene på forbundets nettside), ellers kartleggeren.no</p>	<p>Alle lærere – til skoleledelsen og styret</p> <p>Alle klassetrinn Ansvar: Faglærere til klasselærer</p>

<p>1. april</p>	<p>AVGANGSELEVER Varsel om manglende grunnlag for vurdering til avgangsvitnemål – faglærere melder til klasselærer Varsel om nedsatt vurdering i orden og oppførsel.</p>	<p>10. klasse Ansvar: klasselærer til pedagogisk ledelse</p>
<p>Faglæreres frist: 15. april</p> <p>Siste frist 1. mai</p>	<p>UTVIKLINGSSAMTALER FAGLIG TILBAKEMELDING fra faglærere til klasselærere Elevsamtale klasselærer og elev, med tilbakemelding fra faglærere Konferansetimer/utviklingsamtaler – klasselærer og foresatte/elev med tilbakemelding fra faglærere. Fra 8. trinn deltar elever. Foreldremøte i klassen</p>	<p>Alle klassetrinn Ansvar: klasselærer</p>
<p>Faglæreres frist: 30. april</p> <p>Siste frist: 15. mai</p> <p>20. mai</p>	<p>ÅRSBREV/-VURDERING Faglig tilbakemelding fra faglærere til klasselærere Vurdering/årsbrev (i henhold til kompetansemål) av de enkelte elever med bidrag fra faglærere for perioder og enkeltfag, skrevet ferdig inn i dokument av klasselærer, sendes pedagogisk ledelse for gjennomgang</p> <p>AVGANGSELEVER – 10. KLASSE Foreløpig vitnemål sendes hjem – med 10 dager frist til å be om en <i>korreksjonssamtale</i> med faglærer/klasselærer i samarbeid med pedagogisk ledelse/daglig leder. Det endelige resultatet fastsettes og korreksjon eller fastholdelse av vurderingen gis eleven skriftlig fra skolen. Konvertering til tallkarakterer</p>	<p>4 – 10. klasse 8 – 10. klasse Ansvar: klasselærer - rapporterer til pedagogisk ledelse</p> <p>10. klasse Ansvar: klasselærer</p> <p>Ansvar: klasselærer/pedagogisk ledelse</p>

	KLAGERETT: <i>Se retningslinjer for vitnemål – Klagebehandling</i>	Ansvar: klasselærer/pedagogisk ledelse
14. juni	Klagebehandling bør være gjennomført. Avgangsvitnemål klargjøres.	10. klasse
Siste frist: skoleslutt	ÅRSBREV – UTSENDELSE Årsbrev sendes ut i <i>iSkole</i> Årsvurdering sendes ut i <i>iSkole</i>	1 – 7. klasse 8 – 9. klasse Ansvar: klasselærer
Skoleavslutning	AVGANGSVITNEMÅL Endelig versjon med faglig nivå omsatt til <i>anbefalte karakterer (tallkarakterer)</i> deles ut i papirversjon på skoleavslutningen	Ansvar: pedagogisk ledelse

Evalueringsveiledning – barneskolen

Det utarbeides skjemaer for utviklingssamtaler/konferansetimer for hvert enkelt klassetrinn. De blir lagt på fellesområde/iSkole.

1. klasse

- Evaluering/vurdering foregår i *foreldresamtaler* en gang i semesteret (se årshjulet), 2 ganger pr. skoleår.
- Referat fra foreldresamtaler legges i elevens mappe på Iskole.
- På slutten av året skriver også klasselærer et *årsbrev* om skoleårets innhold, hva elevene har arbeidet med og hva de har erfart.

Eksempel på halvårs-/årsvurdering for 1. – 3. klasse

Halvårsvurdering for (navn) høstsemester skoleår 2020-21

(fornavn) er en evnerik elev, blid og positiv elev, som er våken både sosialt og faglig.

Norsk

Antall periodeuker: 2 perioder på 6 uker

Faglig innhold og omfang:

Et viktig særmerke i begynneropplæringen er at elevene ut fra motiver i fortellerstoff og andre nære erfaringer tegner former som blir til bokstaver, og at veien til lesing går via skriving. Skrive - leseopplæringen begynner som en aktiv billedprosess knyttet til nære og kjære innhold og går en vei fra konkret til abstrakt. Veien til en bred lesekompetanse går fra å lese det man selv har skrevet til å lese ukjent tekst, fra lesing i kor til lesing alene, fra høytlesing til stillelesing, fra å leve seg inn i tekst til kritisk analyse og vurdering. (Utdrag fra fagplan i norsk s1).

Det viktigste i år har vært å lære alfabetet. Avkode alfabetet og sette lyd og bilde sammen.

Hvert hovedfag ble avsluttet med en fortelling. Disse fortellingene har vært som en skatt fra undervisningen, og en magisk stund hvor det muntlige språket blir badet gjennom en slags dannelsesvei.

Læringsmål: Kunne skrive bokstavene riktig og gjenkjenne alle bokstavene vi har lært til nå og fram til jul, S,R,I,L,O,E,D,B,R,M,N,G,F,H,J,K,A,T,U,P. Avkode bokstavene. Kunne trekke bokstaver sammen og sette bokstavene sammen til meningsfulle ord.

Vurdering: (Fornavn) avkoder alfabetet og setter bokstavene sammen til ord, og hun lyderer seg fram når hun skal stave et ord. Hun har knekt lesekode, viktig at vi legger til rette for å gi henne leseglede.

Hun er aktiv og ivrig i timen, og fullfører alltid oppgaven hun har fått.

Matematikk

Antall periodeuker: 1 periode på 6 uker (formtegnning, tall og mengde)

Faglig innhold og omfang: Elevene lærer tidlig og fort remsetelling, men det gir ikke automatisk mengde og tallforståelse. Elevene kan remsetelle uten å ha forståelse for hvor tallene står i forhold til hverandre. Vårt posisjonssystemet, ti-tallsystemet, er ikke på noen måte opplagt og enkelt. For å synliggjøre for elevene sammenhengen mellom tall og mengde velger vi å introdusere romertallene før de arabiske tallene. En god tallforståelse er grunnlaget for videre matematikklæring.

Formtegningens grunnleggende prinsipp er den rette og krumme linjen. Det er også disse formene elevene i 2. klasse møter i sin første periode. Elevene lærer å gjenkjenne disse formene i tallene, bokstavene og ulike geometriske former og stjerneformer.

Læringsmål: Elevene skal kunne skrive alle de arabiske tallene opp til 10 og romertallene opp til 10. De skal kunne plassere tallene i forhold til hverandre og ha mengdeforståelse opp til 10, addere med tall opp til 10. Tegne sirkel, trekant og firkant, samt stjerneformer opp til 10.

Vurdering: (Fornavn) har god tall og mengdeforståelse, hun gjenkjenner tallene opp til 10 og skriver de fleste tallene riktig, hun kan addere også, med tall over 10. Hun er aktiv og ivrig i timene, jobber konsentrert og fullfører alltid oppgavene hun har fått.

Sosial kompetanse

God sosial kompetanse krever systematisk trening, og dette gjøres via læringsprogrammet *Smart oppvekst*. Vi øver på de ulike komponentene i sosial kompetanse, men ser at mitt fokus framover må være på selvhevdelse.

Består av fem kjernekomponenter

1. samarbeid
2. selvhevdelse
3. selvkontroll

4. empati
5. ansvarlighet

Vi har i år hatt fokus på tre av de grunnleggende dimensjonene i sosial kompetanse. Disse er:

Empati

Empati hos barn styrkes ved at barna får lære seg om egne og andres følelser. Kun når barna vet hva følelser er, og forstår at andre også har følelser, kan de evne å vise empati (medfølelse) for andre.

Samarbeid

En viktig side ved samarbeid er å følge regler og beskjeder. Samarbeid innebærer å dele, hjelpe andre og være gjensidig avhengig av hverandre.

Selvkontroll

å kunne tilpasse seg ulike situasjoner, takle konflikter og utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser

Vurdering: (Fornavn) er god på mange av komponentene i sosial kompetanse, men hun strever litt innimellom med turtaking og det å respektere andres grenser.

Orden

Komme inn når timen skal begynne. Ha orden i klærne og skolesakene sine. Holde orden på pulten og rundt pulten.

Vurdering: (Fornavn) har god orden på pulten, men trenger å få litt bedre orden i garderoben, og ha bedre oversikt over sine klær.

2. – 7. klasse

Det utarbeides skjemaer for utviklingssamtaler/konferansetimer for hvert enkelt klassetrinn. De blir lagt på fellesområde/iSkole.

- Evaluering/vurdering foregår i *foreldresamtaler og elevsamtaler* én gang i semesteret (se årshjulet), 2 ganger pr. skoleår pr. samtale.
- Faglærerne leverer tilbakemeldinger på elevene til klasselærer innen oppsatt frist – se Årshjulet.

- I foreldresamtalene samtales det om hvordan eleven fungerer på skolen, både faglig og sosialt. Foreldrene skal få vite om det er noe eleven strever med slik at de kan støtte barnet hjemme eller hjelpe til på andre måter. Klasselæreren og foreldrene samarbeider om å se barnets styrker og svakheter.
- Det er viktig å fremheve det som har vært positivt av faglig og sosial utvikling, elevens framgang og muligheter.
- Referat fra foreldresamtaler legges i elevens mappe på Iskole.

Rutiner for skriving av fagbeskrivelse i 2. – 7. klasse:

For halvårs- og årsvurdering fra 4. – 7. klasse skal skjemaer som ligger på *OneDrive* benyttes. Prosedyren er slik:

- **Faglærere** skriver inn sin fagbeskrivelse (hva du har gjort/undervist i faget) i *Skjema for fagbeskrivelser*. Se tidsfrist i *Årshjulet*. Det opprettes ett skjema for hver klasse.
- **Faglærere** skriver individuell vurdering inn i *Skjema for individuelle vurderinger*. Se tidsfrist i *Årshjulet*. Det opprettes ett skjema pr. fag pr. klasse.
- **Klasselærer** oppretter skjema halvårsvurdering/årsvurdering, ett pr. elev og legger det i elevens mappe på Iskole.

Klasselærer lager i tillegg en kortfattet, mer generell beskrivelse av skoleårets innhold i forhold til hovedfagsperiodene, hva elevene har arbeidet med og hva de har erfart. Beskrivelsen legges med i halvårs-/årsvurdering.

Uttalelser i disse skjemaene skal skrives i font *Calibri, 12 punkt, linjeavstand 1,5*.

Vurderingsveiledning - ungdomsskolen

8. og 9. klasse

Rutiner for skriving av underveisvurdering for 8. og 9. klasse

Det utarbeides skjemaer for utviklingssamtaler/konferansetimer for hvert enkelt klassetrinn. De blir lagt på fellesområde/iSkole.

- Faglærerne skriver inn elevuttalelsene på eget konferansetimeskjema som ligger på serveren/iskole innen de oppsatte fristene.
- Alle uttalelser skrives ut med font Calibri, 12 punkt linjeavstand 1,5.
- Klasselærer sørger for å gjennomlese og overbringe informasjonen til de foresatte samt arkivere skjemaet på iskole.

Rutiner for skriving av årsevaluering 8. og 9. klasse

For halvårs- og årsvurdering fra 8. – 9. klasse skal skjemaer som ligger på *OneDrive* benyttes. Prosedyren er slik:

- Kort fagbeskrivelse og elevuttalelse føres inn i skjema av faglærere innen fastsatt frist. I fagbeskrivelsen skal det gis en kortfattet oversikt over hva som har vært gjennomgått og metoder som har vært brukt.
- Uttalelsene tas inn på klassetrinnsmøtet første torsdag etter 1. juni/innkalle til klassetrinnsmøte for å legge frem/drøfte.
- Klasselærer ser til at alle uttalelser har samme skrifttype (Calibri 12 punkt) og linjeavstand – 1,5.
- Årsbrevet sendes ut på iskole ved skoleårets slutt.
- Kopi av årsbrevet legges i elevmappe i brannsikert skap.

Veiledning for årsvurdering til 8. og 9. klasse.

- Elevvurderingen skal skrives i du-form, i *preteritum*.
- Elevvurderingen bør minimum si noe om:
  - Innsats (engasjement, tilstedeværelse, aktivitet muntlig og skriftlig, selvstendighet, konsentrasjon, lærevillighet)
  - Arbeidsresultater (egenproduserte oppgaver, arbeidsbok, innleveringer, produserte gjenstander)
  - Kunnskapsnivå (innsikt, fagkunnskap, tekniske ferdigheter, evne til å gjengi og observere, forstå og bruke eller drøfte og beherske)
  - Forbedringspotensialet, råd til videre arbeid
- Klasselærer fører i tillegg en samlet orden og oppførsel vurdering.
- Klasselærer fører samlet fravær.

Unngå skriftliggjorte tallkarakterer.

Vurderingsveiledning for 10. klasse (avgangselever)

Rutiner for skriving av underveisvurdering for 10. Klasse

Det utarbeides skjemaer for utviklingssamtaler/konferansetimer for hvert enkelt klassetrinn. De blir lagt på fellesområde/iSkole.

- Faglærerne skriver inn elevuttalelsene på eget konferansetimeskjema som ligger på serveren/iskole innen de oppsatte fristene.
- Alle uttalelser skrives ut med font Calibri 12 punkt, halvannen linjeavstand.
- Det faglige nivået må fremkomme helt klart.
- Klasselærer sørger for å gjennomlese og overbringe informasjonen til de foresatte og arkivere skjema i iskole.

Rutiner for skriving av halvårsvurdering for 10. klasse

Vurderingene skrives i 3. person, preteritum, font Calibri 12. pkt, linjeavstand 1,5

- Faglærerne skriver inn elevuttalelsene på eget halvårsevalueringsskjema innen fastsatt frist.
- Alle uttalelser skrives ut med font Calibri 12 punkt, halvannen linjeavstand.
- Elevens navn og "samlet vurdering" utheves ved **fet type** . NB: denne vurderingen skal oppsummere elevuttalelsen, ikke stå som en "karakter" for seg selv.
- Klasselærer sørger for å gjennomlese, redigere halvårsvurderingene og arkivere i iskole.
- Halvårsvurderingene sendes i iskole innen fastsatt frist.
- I halvårsvurdering for 10. klasse skal det være en egen rubrikk for faglig nivå. Her settes en oppsummert vurdering eks: nokså godt/godt/meget godt faglig nivå etc. Det skal være "hele" vurderinger. I kommentarfeltet kan det framgå om denne er svak eller sterk.

Rutiner for skriving av 10. klasse avgangsvitnemål

- Varsel om manglende grunnlag for vurdering må ut senest medio oktober i høstsemesteret og senest 1. april i vårsemesteret.
- Fagbeskrivelse og elevuttalelse legges inn på serveren innen fastsatt frist.
- Klasselærer og vitnemålsansvarlig leser gjennom og påser redigering der det er nødvendig.
- Klasselærer fører fravær, orden og oppførsel på vitnemålet.
- Vitnemålsansvarlig tar med korrekturleste vitnemål og er ansvarlig for trykking, innbinding og underskriving.
- Vitnemål deles ut til elevene senest tre uker før skoleårets slutt. Ca. 25. mai.
- Kopi arkiveres i iskole.
- Elevene har tre ukers klagefrist, de orienteres om sine rettigheter gjennom skolens skriv.
- Klagerutiner i henhold til forvaltningsloven Kap. 6.

Veiledning til 10. klassevitnemål:

- Skrives i font Calibri 12 punkt, 1,5 linjeavstand.
- Bruk klasselisten, hvor elevene er plassert i alfabetisk rekkefølge etter etternavn.
- Skriv teksten fortløpende, ikke bruk innrykk eller tabulator.
- Vurderingen skal skrives i 3. person entall.
- Vurdering skal skrives i preteritum. Vanlig fortid.
- Det heter arbeidsbok, ikke silkebok.
- Vitnemål skal samsvare med vurderingen som ble gitt til jul.
- Det skal ikke stå noe om orden og oppførsel hvis ikke dette har direkte konsekvens for det faglige nivået
- Sluttvurdering skal skje etter kompetansemålene og kun dem, men man kan vekke dem forskjellig. I mange fag er det uhensiktsmessig å nevne alle.
- Husk å variere ordstillingene i setningene.
- Elevbeskrivelsene skal være kortfattet, og kun beskrive nivået ved årets slutt.

- Det må fremkomme tydelig hva eleven har blitt vurdert på.
- Konkluder med faglig nivå.

Stikkord for vurderingsområder:

Språkfag:

- Ortografi
- Grammatikk
- Lesing
- Setningsmelodi
- Uttale
- Forståelse muntlig.
- Språkføring muntlig
- Deltagelse i samtale
- Sammenfatning

Andre fag:

- Viten/kunnen
- Ferdigheter
- Evne til redegjørelse muntlig/skriftlig
- Utførelse av arbeidsbok

Generelle nivåkriterier:

Svært godt faglig nivå:

Uttrykker at elever har fremragende kompetanse i faget. Eleven har svært høy måloppnåelse, viser selvstendighet og utmerker seg spesielt. Viser omfattende kunnskaper i faget og har en sammenhengende forståelse. Eleven arbeider aktivt, viser evne til kritisk vurdering og kan forbinde fagets ulike momenter både inne faget og til andre faglige sammenhenger.

Meget godt faglig nivå:

Uttrykker at eleven har meget god kompetanse i faget. Eleven har høy måloppnåelse, men eleven viser noe mindre selvstendighet. Viser sikre kunnskaper i faget og har en selvstendig

forståelse. Eleven arbeider aktivt, viser evne til kritisk vurdering og kan forbinde fagets ulike momenter på en fruktbar måte.

Godt faglig nivå:

Uttrykker at eleven har god kompetanse i faget. Eleven har middels eller noe over middels måloppnåelse i faget. Eleven viser kunnskaper på de ulike områder av faget, behersker sentrale momenter og har tilhørende kunnskap og forståelse. Eleven stiller relevante spørsmål og arbeider selvstendig. Eleven har vist kontinuitet i sitt arbeid.

Nokså godt faglig nivå:

Uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget. Eleven har noe under middels måloppnåelse i faget. Eleven viser kunnskap i de fleste delene av faget, behersker flere av de sentrale momenter og har tilhørende kunnskaper og forståelse. Eleven stiller spørsmål og kan arbeide selvstendig i flere deler av faget.

Lavt faglig nivå:

Uttrykker at eleven har lav kompetanse i faget. Eleven har en usikker og mangelfull måloppnåing i faget. Eleven viser kunnskaper i enkelte deler av faget, og kan arbeide med noen av hovedmomentene. Eleven viser forståelse av de grunnleggende momenter, kan gjengi enkelte spørsmålsstillinger, og har deltatt i arbeid med sentrale emner.

Svært lavt faglig nivå:

Uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget. Eleven har utilstrekkelig måloppnåing i faget. Eleven viser kunnskaper i få deler av faget og kan arbeide med noen få, enkle hovedmomenter. Eleven viser en viss forståelse av de enkleste momentene, kan gjengi enkelte problemstillinger, og har deltatt i arbeid med sentrale emner. Nivået benyttes også for elever med lavere grad av måloppnåelse enn beskrevet over.

Kjennetegn på måloppnåelse

Forslag til beskrivelser i ulike fag

mars 2021

Veiledning til læreren

Følgende beskrivelser kan anvendes i forbindelse med vitnemål i 10. klasse og skal være i samsvar med **Sluttvurdering** slik det er beskrevet i fagplanene. Elevens eget (personlige) vitnemål skal inneholde kjennetegn på måloppnåelse i tillegg til en innledende fagbeskrivelse. Vitnemålet skal gi et samlet uttrykk for elevens kompetanse i faget.

Beskrivelsene kan også anvendes i forbindelse med og i samsvar med **Underveisvurdering** slik det er beskrevet i fagplanene for ungdomstrinnet.

Formuleringene forutsetter samarbeid mellom kollegaer innen hver enkelt skole slik at det kan oppnås en felles forståelse og et felles språk om hva elevene skal lære, og hva som kjennetegner ulik grad av måloppnåelse. Et slikt tolkingsfellesskap med felles drøfting og forståelse av vurderingsgrunnlaget kan fremme rettferdig vurdering av kompetansen til hver enkelt elev.

Eksemplene under er forslag fra steinerskoleforbundet og inneholder ulike formuleringer med utgangspunkt i fagets kompetansemål og kjerneelementer, noe som kan danne grunnlag for en variert og rikholdig tilbakemelding.

Læreren benytter de kulepunktene som er relevante og må selv fylle ut i hvilken grad eleven har oppnådd kompetanse i fagets respektive emner og områder.

Kjennetegn på måloppnåelse i ulike fag

Matematikk

I hvilken grad/på hvilken måte

- anvender eleven matematiske begreper og bruker disse til problemløsning i overføringer fra teoretiske til praktiske situasjoner i kjente og ukjente sammenhenger
- gjør eleven overslag og vurderer om de er rimelige, lager og vurderer skisser, tegninger og konstruksjoner, måler og regner med/mellom størrelser
- finner eleven relevant informasjon, vurderer, velger og beskriver fordeler og ulemper ved ulike framgangsmåter og metoder

- presenterer, kommuniserer, argumenterer og forklarer eleven matematiske begreper, matematisk symbolspråk og fagterminologi både skriftlig, muntlig og digitalt

Norsk

I hvilken grad/på hvilken måte

- viser eleven muntlige ferdigheter; i samtale, refleksjon, argumentasjon, drøfting, gjengivelse og formidling av faglige emner, i arbeid med poesi og drama
- beskriver, tolker og analyserer eleven innhold og litterære virkemidler i tekster
- skaper eleven tekst, behersker sjangre og språklige virkemidler og bearbeider tekst ut fra tilbakemeldinger og kunnskap om språk
- behersker eleven ortografi, grammatikk og språklig variasjon i hovedmålet
- uttrykker eleven seg hensiktsmessig på sidemålet gjennom å mestre ordbøying og bruke relevante ord og uttrykksmåter
- bruker eleven hensiktsmessige kilder, oppgir kilder og reflekterer over personvern, opphavsrett og kildebruk

Historie

I hvilken grad/på hvilken måte

- viser eleven innsikt i de store linjene i verdenshistorien frem til vår tid
- har eleven kjennskap til hovedtrekkene i norsk og samisk historie
- har eleven evne til å redegjøre for og presentere fagstoffet, muntlig og gjennom bruk av tekst og bilder
- har eleven kunnet søke etter, bruke og vurdere kilder på en kritisk og reflektert måte

Samfunnskunnskap

I hvilken grad/på hvilken måte

- har eleven identifisert sammenhenger mellom geografiske, historiske og nåtidige forhold
- har eleven evnet å innhente og bruke informasjon fra ulike kilder for å belyse samfunnsfaglige problemstillinger fra flere sider
- har eleven evnet å drøfte spørsmål knyttet til rettferdighet i dagens samfunn
- har eleven vist kunnskap om ulike institusjoner i dagens samfunn
- kan eleven føre samtaler om dagsaktuelle spørsmål og drøfte ulike politiske standpunkter

Naturfag generelt

I hvilken grad/på hvilken måte

- forklarer eleven komplekse naturfaglige sammenhenger med korrekt faglig språk
- bruker eleven fagkunnskap i nye situasjoner og oppgaver
- er eleven fortrolig med utstyr og teknikker
- framstiller eleven faglige forklaringer, resultater og argumenter, med støtte i relevante observasjoner, eksempler, fakta og illustrasjoner
- tydeliggjør eleven styrke og svakheter i egne og andres faglige resonneringer

- bruker eleven fagkunnskap om bærekraft for å vurdere argumenter i spørsmål knyttet til miljø
- sammenholder eleven relevant fagstoff fra ulike kilder og bruker det konstruktivt i eget arbeid, praktiserer regler for kildehenvisning og vurderer kvaliteter og interesser hos kildene

Kunst og håndverk

I hvilken grad/på hvilken måte

- anvender eleven ulike teknikker og tilpasser bruk av verktøy og materialer
- tolker, utforsker og kombinerer eleven visuelle virkemidler i skapende prosesser
- kan eleven tilpasse valg av teknikker og visuelle uttrykk til ulike formål og i ulike kontekster
- bruker eleven skisseteknikker for å utforske og synliggjøre ideer
- utformer eleven arbeidstegninger som forklarer form og tekniske løsninger
- reflekterer eleven over funksjon, holdbarhet, estetisk uttrykk, kulturelle referanser og miljøvennlighet i egne og andres arbeider.

Musikk

I hvilken grad/på hvilken måte

- tar eleven initiativ i musikkaktiviteter, og prøver ut og vurderer innspill fra andre i eget skapende arbeid
- viser eleven håndverksmessige ferdigheter og variasjon av repertoar
- formidler eleven musikkopplevelser gjennom samtale og andre uttrykksformer, og reflekterer over hvordan musikk kan gi mening for individer og grupper
- setter eleven musikk, sang og dans inn i et historisk og samfunnsmessig perspektiv, og reflekterer over sammenhenger mellom kulturelle forhold og estetiske uttrykk

Kroppsøving

I hvilken grad/på hvilken måte

- utforsker eleven kroppslig læring gjennom å delta, og arbeider for å utvikle ferdigheter i varierte bevegelsesaktiviteter
- beskriver og reflekterer eleven over arbeid med kroppslig læring og utvikling ut fra egne og andres erfaringer
- utfordrer eleven egne muligheter, søker etter og løser utfordringer med ulike metoder
- viser eleven ferdigheter i ulike/utvalgte bevegelsesaktiviteter.
- begrunner eleven uteaktivitet og friluftsliv opp mot natur, opplevelser, holdninger, ulike friluftslivskulturer, og trygg og bærekraftig ferdsel
- utforsker eleven natur i bevegelsesaktiviteter og som kilde til naturopplevelse
- bruker eleven egne og andres erfaringer og relevant teori for å reflektere over sammenhenger mellom bevegelse, kropp, trening og helse
- samarbeider eleven med andre for å oppnå felles mål, og bidrar i fellesskapet med ideer, kunnskap og forslag, og anerkjenner og anvender medelevers forslag

Eurytmi

I hvilken grad/på hvilken måte

- viser eleven evne til skapende samarbeid i gruppeoppgaver
- kan eleven orientere seg i romformer dvs. i et strømmende formelement i samklang med andre i et ekspressivt felleskap
- anvender eleven koordinasjonsevne, formkraft, musikalitet og fantasi i det individuelle bevegelsesuttrykket
- mestrer eleven eurytmiske grunnelementer i musikalske og språklige verk, samt formidling av stemning og dynamikk gjennom bevegelsesglede og kunstnerisk innlevelse
- viser eleven selvstendighet, innlæringsminne, utholdenhet og åpenhet for fagets egenart i innstuderingsprosesser
- viser eleven ved fremførelser av eurytmi, hvor arbeidet med kostymer og evt scenebelysning inngår, indre opplevelse og sceneutstråling

Engelsk

I hvilken grad/på hvilken måte

- forstår og videreformidler eleven hovedinnhold og detaljer fra ulike typer muntlige og skriftlige tekster
- uttrykker eleven seg med flyt og sammenheng, muntlig og skriftlig, med et tydelig og variert språk som er tilpasset formål, mottaker og situasjon
- bruker eleven informasjon fra ulike engelskspråklige kilder på en etterrettelig og hensiktsmessig måte som er tilpasset avsender og mottaker
- bearbeider eleven egne muntlige og skriftlige tekster etter tilbakemeldinger og ut fra kunnskap om språk
- viser eleven interkulturell kompetanse gjennom kjennskap til og refleksjoner over historie, kultur og mangfold i den engelskspråklige verden

Fremmedspråk

I hvilken grad/ på hvilken måte

- forstår og videreformidler eleven hovedinnhold og detaljer fra ulike typer muntlige og skriftlige tekster
- viser eleven muntlige ferdigheter som flyt, uttale, ordforråd og tilpassing til tema i samtaler og presentasjoner
- utvikler eleven ulike typer skriftlige tekster med hensyn til sammenheng, ordforråd og språkstrukturer og ved hjelp av tilbakemeldinger og kunnskap om språk
- viser eleven interkulturell kompetanse gjennom kjennskap til og refleksjoner rundt historie, samfunnsforhold og kultur der språket snakkes

Geografi

I hvilken grad/på hvilken måte

- er eleven kjent med og kan beskrive jordens klimasoner og sentrale biomer
- kan eleven beskrive karakteristiske naturgeografiske trekk ved jordens kontinenter og havområder og bruke topografiske faguttrykk
- kan eleven bruke målestokk og koordinater
- kan eleven ta i bruk kart – fysiske, politiske og økonomiske, digitale og papirbaserte
- reflekterer eleven over aktuelle spørsmål knyttet til klima og bærekraft samt bruk, pleie og vern av jordens naturgrunnlag i lokalt og globalt perspektiv
- gjør eleven rede for betydningsfulle naturressurser og deres fordeling, utnyttelse og betydning for verdenshandelen
- gjør eleven rede for naturmiljøets innflytelse på mennesker, og på den andre siden hvordan menneskelig aktivitet påvirker naturmiljøet

Religion og livssyn

I hvilken grad/på hvilken måte

- anvender eleven sentrale og relevante faglige innhold fra kristendom, andre religioner, livssyn og etikk
- velger, bruker og vurderer eleven informasjon fra ulike kilder
- beskjeftige eleven seg med eksistensielle spørsmål og svar
- kan eleven delta i samtaler om verdensreligionenes betydning for de mennesker som har dem som livsinspirasjon, og hvordan den enkelte religion gir seg uttrykk i samfunnsdannelser, praksis og forhold til etiske spørsmål
- identifiserer elevene etiske dilemmaer og kan samtale om dem

Mat og helse

I hvilken grad/på hvilken måte

- vurderer og analyserer eleven eget praktisk arbeid i matlagingsprosesser
- finner eleven kreative og hensiktsmessige løsninger i skapende arbeid og samarbeid om mat og måltider
- arbeider eleven systematisk, selvstendig, forsvarlig og begrunnende med matlaging knyttet til valg av trygg, bærekraftig og helsebringende mat
- uttrykker og problematiserer eleven matens betydning for samspillet mellom individ og samfunn
- viser eleven kildekritikk, argumentasjonsevne og etisk bevissthet når det gjelder kosthold, helse, miljøvennlighet og bærekraft

IKT

I hvilken grad / på hvilken måte

- har eleven klart å resonnerer omkring den grunnleggende forskjellen mellom analog og nyere, digital teknologi, og har eleven gjort seg kjent med de mulighetene og konsekvensene som følger av digitalisering av samfunn, kunstig intelligens og nye medier

- finner, behandler og bruker eleven digitale kilder på en selvstendig og kritisk måte i arbeid med egne tekster
- viser eleven analytiske ferdigheter i omgang med regneark, programmering eller andre digitale prosesser/teknikker
- kan eleven begrunne og drøfte forhold omkring nettvett, opphavsrett, personvern, sikkerhet eller moralske/etiske spørsmål i bruk av datasystemer
- utforsker eleven kreativ bruk av digital teknologi gjennom bildebehandling, grafisk design, tekst, formidling, billedbruk og estetikk

Retningslinjer for vitnemål (sluttvurdering), halvårsvurdering, og klagebehandling i 10. klasse.

(Dette er et utkast/forslag for å beskrive gjennomføringen av konvertering fra sluttvurdering til tall, og for å presisere riktig klageinstans. Skal erstatte tidligere skriv på *Internsidene.*)

Oslo, 9. april 2021

Steinerskolenes grunnskoler er karakterfrie skoler. Det er nødvendig at våre elever har rettigheter og muligheter tilsvarende elever i offentlig skole ved inntak til videregående skoler. Dette skrivet ivaretar begge disse forutsetningene. Det er viktig at hver enkelt skole utvikler en god vurderingskultur slik at grunnlaget for vurderingene blir tydelige både for lærere og elever.

Når sluttvurderingene er levert til elevene, kan elevene be om en ny begrunnelse for vurderingen i en korreksjonssamtale med skolen.

Deretter blir Vitnemål utlevert sammen med et eget dokument hvor de skriftlige sluttvurderingene er konvertert til tall. Denne konverteringen til tall er skolen best egnet til å utføre. Konverteringen er en anbefaling, og legges ved Vitnemålene når de sendes til inntakskontoret i fylkeskommunen.

Disse dokumentene er grunnlag for inntak til videregående skole. Dette er enkeltvedtak og kan påklages, klageinstans er Statsforvalteren.

Vitnemål, sluttvurdering i fagene

Vitnemålet er det offisielle dokumentet elevene mottar etter fullført grunnskole og gir grunnlag for inntak i videregående skole. Vitnemålet skal inneholde skriftlige sluttvurderinger i fagene som eleven har hatt i 10. klasse, samt eventuelt fag som er avsluttet i 8. og 9. klasse. Vitnemålet skal inneholde sluttvurdering i orden og atferd, samt oversikt over fravær i 8.-10. klasse.

De skriftlige sluttvurderingene skal gi informasjon om elevens kompetanse og faglige nivå i fagene ved avslutningen av opplæringen, i henhold til kompetansemålene i den læreplanen skolen har fått godkjent etter friskolelova § 2-3. Sluttvurderingene må baseres på et bredt vurderingsgrunnlag som samlet viser kompetansen eleven har i faget, jf. Forskrift til friskolelova § 3-3. Eleven skal bli gjort kjent med hva det er lagt vekt på i fastsettelsen av sluttvurderingene.

Det er ikke anledning til å trekke inn forhold som orden og oppførsel i vurderingen av kompetansen. I forskriften § 3-3 står det eksplisitt at disse forholdene skal holdes utenfor den faglige vurderingen. Unntaket er fag der slike elementer er eksplisitt nevnt i kompetansemålene.

Aktuelle fagoversikter kan samles i et eget dokument eller inngå som en del av vitnemålet.

Sluttvurderingene bør ordnes i samme rekkefølge som fagene i Steinerskolens læreplan. Vitnemålet

skal ha en forside med skolens navn/logo, elevens fulle navn, fødselsdato og avgangår. Vitnemålet skal undertegnes av daglig leder og klasselærer.

Alle faglærere skal gi eleven vurderinger i sine fag, og daglig leder er ansvarlig for at dette blir gjort. Skolen skal ha et system for å kvalitetssikre vurderingene og påse at vurderinger og vitnemål har et enhetlig preg.

Hver sluttvurdering skal avsluttes med en konklusjon som angir et presist kompetansenivå i faget. Vurderingene må være konsistente med tanke på både innhold og kompetansemål i faget. For at oppsummeringen skal få en enhetlig ordlyd, bør følgende formuleringer brukes:

Samlet vurdering:

- Særdeles god kompetanse i faget
- Meget god kompetanse i faget
- God kompetanse i faget
- Nokså god kompetanse i faget
- Lav kompetanse i faget
- Svært lav kompetanse i faget
- Ikke vurderingsgrunnlag i faget

Ved vurderingen i orden og i atferd skal følgende formuleringer benyttes:

- God. (Vanlig god orden og vanlig god atferd).
- Nokså god. (Klare avvik fra vanlig orden og fra vanlig atferd).
- Lite god. (Store avvik fra vanlig orden og fra vanlig atferd).

Informasjon til elever og foreldre/foresatte om retningslinjer og prosedyrer for vitnemål i 10. klasse skal elevene og foresatte ha i slutten av 9. klasse, senest i begynnelsen av 10. klasse.

Halvårsvurdering (desember/januar)

Halvårsvurderingen i 10. klasse skal være skriftlig. Den skiller seg fra underveisvurderinger i 8. og 9. klasse ved at det er behov for tydelig angivelse av nivå i fagene. I fag som undervises i kun én periode i løpet av skoleåret – som for eksempel enkelte hovedfagsperioder og kunst- og håndverksfag – bør vurdering skje så tidlig i perioden at krav tilsvarende halvårsvurdering ivaretas overfor eleven i disse fagene, uansett når på året undervisningen gjennomføres. Det er elevenes rettighet å få mulighet til å forbedringer seg i faget før undervisningen er ferdig.

(Forskrift til friskolelova §3-12). Halvårsvurdering i fag er en del av underveisvurderingen og skal vise kompetansen til eleven i faget og gi rettleiding om hvordan eleven kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i orden og i atferd er en del av underveisvurderingen.

Kontaktlæreren skal gi halvårsvurdering i orden og i atferd i samarbeid med elevens andre lærere.

Varsling, fortløpende i fag som avsluttes underveis i året

Foreldrene/foresatte skal varsles skriftlig dersom det er fare for at det ikke er grunnlag for vurdering i ett eller flere fag.

Foreldrene/foresatte skal varsles skriftlig dersom det er fare for at eleven ikke får vanlig god orden og vanlig god atferd.

Varslet skal gis uten ugrunnet opphold. Varselet skal gi eleven mulighet til å skaffe grunnlag for vurdering, eller gi eleven mulighet til å forbedre vurderingen i orden eller atferd.

Korreksjonssamtale (ca. 20. mai i 10. klasse)

Elevene skal ha et skriftlig vitnemål med sluttvurderinger. Samlet kompetanse i alle fag og vurdering i orden og atferd må komme klart frem. Husk at orden og atferd skal ha skolens ordensreglement som grunnlag for vurderingen.

Eleven har 10 dagers frist til skriftlig å melde ifra om de ønsker en korreksjonssamtale angående den skriftlige vurderingen, hvor de kan kreve ny begrunnelse for vurderingen. Faglærer sammen med daglig leder eller annen utpekt person gjennomfører denne prosessen, og fastsetter det endelige resultatet. Korreksjon eller fastholdelse av vurderingen gis eleven skriftlig fra skolen.

Vitnemål og konvertering til tall (ca. 2. juni i 10. klasse)

De endelige formuleringene i Vitnemålet gir skolen et grunnlag for å konvertere vurderingene til tall, som benyttes ved inntak til videregående skole..

Formuleringene vil tilsvare henholdsvis karakterene 6, 5, 4, 3, 2, 1 og IV i offentlig skole. Vi anbefaler at det gjøres en avtale med fylkeskommunen om at skolen gjennomfører konverteringen fra skriftlig vitnemål til tall.

Tallene føres på et eget ark når sluttvurderingen er endelig fastsatt. Poengsum beregnes ved at tallene legges sammen, deles på antall tall og ganges med 10. Man kan benytte to desimaler dersom det er behov for det ved sammenslåing av fag.

Elevene får vitnemålet og tallarket utlevert samtidig, disse dokumentene sammen vil være grunnlag for inntak til videregående skole.

Klagebehandling

Elev/foresatte kan klage på saksbehandlingsfeil og feil i prosedyrer ved fastsettelse av vitnemålet, det gjelder også vedtak om ikke å gi sluttvurdering. Klagen sendes til skolen. Skolen oversender til Statsforvalteren som er klageinstans.

Med oversendingen skal skolen legge ved faglærers begrunnelse for hvordan vurderingen er fremkommet og uttalelse fra daglig leder om saksbehandlingen ved skolen. Den som har klaget, skal

ha kopi av skolens oversendelse. Etter behandling hos Statsforvalteren sendes saken tilbake til skolen. Dersom klagen blir funnet begrunnet, skal daglig leder og faglærer gjennomføre ny vurdering, daglig leder fastsetter endelig sluttvurdering. Klagen kan føre til at vurderingen blir stående eller at den kan føre til gunst eller ugunst for klageren. Den nye avgjørelsen kan det ikke klages på.

Ved klage på saksbehandlingsfeil og feil i prosedyrer ved fastsettelse av vitnemål i orden og i atferd skal kontaktlæreren til eleven redegjøre for hvilke vurderinger i orden og i atferd som har vært gitt tidligere, hvilke tiltak skolen har iverksatt for å rette på forholdene, og en grundig begrunnelse for vurderingen som er gjort. Kopier av ordensreglement for skolen, utskrift av protokoll som viser hvordan skolen har behandlet saken m.m., skal legges ved redegjørelsen. Det skal også redegjøres for om hjemmet har vært varslet om at vurderingen kunne bli satt ned, og eventuell annen korrespondanse med foreldre eller foresatte. Klageren skal ha kopi av redegjørelsene. Klageinstansen er Statsforvalteren i hvert fylke. Statsforvalteren avgjør om klagen skal føre til at vurderingen blir endret til gunst eller ugunst for klageren.

Hvem kan klage

Elever har klagerett. Elever under 15 år må ha skriftlig samtykke fra foreldre/foresatte for å klage.

Foreldre eller de foresatte til umyndige elever har selvstendig klagerett.

Klageberettiget kan gi skriftlig fullmakt til representant.

Klagerettens innhold og konsekvenser

Klage på sluttvurderingen kan føre til at vurderingen blir stående, eller til at denne blir endret til gunst eller ugunst for klageren.

Klagefrist

Fristen for å klage på sluttvurderinger er ti dager. Fristen skal regnes fra tidspunktet når meldingen om vedtaket er kommet fram til den som har klagerett, eller når den som har klagerett burde ha gjort seg kjent med vedtaket.

Formkrav

Klage må fremmes skriftlig, og underskrives av klageren eller eventuelt av en med fullmakt. Klagen skal inneholde en beskrivelse av hva det klages på. Årsaken til klagen bør angis. Skolen skal behandle klagen selv om årsaken til klagen ikke er beskrevet.

14. juni i 10. klasse

All klagebehandling bør være gjennomført, de endelige vitnemålene kan klargjøres for utdeling til elevene, og innsending til inntakskontoret. Ansvar: Pedagogisk ledelse.

Eventuell klage på inntaket til videregående skole rettes til inntakskontoret i fylkeskommunen.